

Biosfärområde Biosfäärilue

Nyhetsbrev 1/2017

Skärgårdshavets Biosfärområde

- en balans mellan människa och natur

www.skargardshavetsbiosfaromrade.fi

Juni 2017

Välkommen! Det här är Skärgårdshavets biosfärområdes nyhetsbrev. Här informerar lokala aktörer om aktuell verksamhet för en hållbar utveckling i Skärgårdshavets biosfärområde.

Nyhetsbrevet finns på två språk på biosfärområdets hemsida
www.skargardshavetsbiosfaromrade.fi

Katja Bonnevier, koordinator, 040-356 2655
Pia Prost, koordinator tf, 050-338 1710

Biosfärområdet i skolan 2017

Varje år får sjundeklassisterna inom biosfärområdet besök av biosfärområdets koordinator, som berättar om det unika stället de bor på. Detta år deltog också Forststyrelsen i skolbesöken. I slutet av maj fick sedan alla sjundeklassare i Kyrkbackens skola i Nagu, Ulkosaariston koulu och Skärgårdshavets skola i Korpo samt Dalsbruks skola besöka en ö i Nationalparken. Dalsbruks skola besökte Högsåra, medan de övriga eleverna besökte Konungskär.

Innan utfärden till Konungskär fick eleverna från Korpo och Nagu starta upp ett övergödningsexperiment vid Skärgårdscentrum Korpoström. I akvarier med rent vatten och makroalger eller plankton tillsattes olika mängder urin. Resultatet av experimentet ser ni nedan. En tydligare vink om att inte kissa i havet är svår att få!

Övergödningsexperimentet just igångsatt

Efter 1,5 vecka

Efter en månad

År 2017 nummer 1

Aktuellt i biosfärområdet: Åbolands naturskola

Skärgårdshavets biosfärsområde har fått en ny naturskola! Åbolands naturskola, som fungerar under Natur och Miljö, startade sin verksamhet i november 2016. Naturskolan arrangerar naturskoldagar för den grundläggande utbildningen, förskolorna, daghemmen och familjedagvårdsgrupperna i Pargas, på Kimito-ön, i Åbo, St: Karins och Salo.

Naturskolläraren åker runt i kommunerna och naturskoldagen ordnas på promenadavstånd från skolan eller daghemmet. Vi kan också göra längre utflykter till bra skärgårdsmiljöer som fungerar som uteklassrum och till vilka gruppen kan ta sig med t.ex. buss- eller båttransport.

Aija Mäkinen vikarierar för tillfället Emilia Nordling som naturskollärare.

Verksamhet våren 2017

Under våren 2017 har 7 pilotgrupper deltagit i våra naturskoldagar. T.ex. Hulta daghem från Dalsbruk och Dalsbruks skola fick fånga småkryp som lever i vatten, medan Houtskärs daghem fick prova på hur livet skulle vara om man var en spindel. Under naturskoldagarna har vi också studerat vårtecken, skog och vårens fåglar. I höst kommer även Östersjön att vara en temahelhet.

Naturskolläraren har under våren besökt några skolor och presenterat verksamheten för lärare. I höst kommer naturskolläraren att fortsätta besöka skolor och daghem för att presentera verksamheten. Ta gärna kontakt!

Lilla Masugnsträsket i Dalsbruk © Aija Mäkinen

Verksamhet hösten 2017

Naturskolan kommer att fungera som stöd inom miljö- och utomhuspedagogik. Verksamheten baserar sig på de lokala läroplanerna och planerna för småbarnspedagogik. I Åbo, där alla elever får tre naturskoldagar i Runsala naturskola som finansieras av staden, kommer Åbolands naturskola att sköta om de svenskspråkiga klasserna.

Från och med hösten kan du boka Åbolands naturskola till din skola eller ditt daghem. Information kommer att skickas ut i början av augusti, men om du är intresserad av att veta mera kan du gärna kontakta oss per telefon på 045 2700314, eller e-post abolandsnaturskola@naturochmiljo.fi.

Vårt specialområde på Åbolands naturskola är skärgårdsnaturen och -livet.

Besök gärna vår Facebooksida
Åbolands naturskola

eller vår webbsida
[www.naturochmiljo.fi/
abolands_naturskola!](http://www.naturochmiljo.fi/abolands_naturskola!)

Vi ses i skogen eller i skärgården!
Aija Mäkinen

Houtskärs dagis och Jakobs dagis-eftis hade en naturskoldag med Karin Korsspindel.
© Aija Mäkinen

Projektnytt inom biosfärområdet

Gäddan och gänget

De flesta gäddor håller sig under havs-nivå, helt enkelt för att de simmar i havet. Men inte den gädda som känner alla dagisbarn i Pargas, minsann! Han har befunnit sig på 10 000 meters höjd över havet och fått lufta sina fenor i ett vårligt och grönskande Frankrike. Där deltog han, tillsammans med koordinatörerna för Skärgårdshavets biosfärområde, på en stor internationell konferens för alla biosfärområden på norra halvklotet. Gäddan fick rungande applåder när han berättade om det arbete kring hållbar utveckling som "Gäddan och gänget" gör i alla dagvårdsenheter inom Pargas stad.

Tidigare har gäddan berättat för dagisbarnen om samhörighet och barnens rättigheter, sopsortering och om hur Östersjön mår. Nu har han på gång ett nytt projekt, som ska handla om varifrån vår mat kommer. Så från och med hösten kommer dagisbarnen igen att få bekanta sig med "Gäddan och gänget" och gängets sump fylld med roliga uppgifter. Gäddan nynnar på en ny sång och vickar i takt med stjärtenan, så vi misstänker att han kommer att vilja att barnen ska sjunga och dansa med.

Liksom många andra fiskar nuförtiden har Gäddan många bollar i luften. Dels övervakar han Knattelabbet i Skärgårdscentret Korpoström, dels har han haft nåt häftigt på gång i Centralparken i Pargas. Så det lönar sig att hålla koll på vad han har för sig, så man inte missat något kul!

Gäddan och gänget har gett inspiration till stadens nya konstverk och rutschbana *Lucius Alienus*, formgiven av Stefan Lindfors. © Pia Prost

Närmiljön som lärmiljö

Projektet Närmiljön som lärmiljö, som drivs av Pargas stads dagvårdsenhet och biosfärområdet, handlar om att upptäcka allt som finns i dagisarnas närmiljö och inkludera detta i den dagliga verksamheten.

Under ledning av **Aija Mäkinen** från Åbolands Naturskola, **Lotta Hagman** från Livia och **Pia Prost** från biosfärområdet fick dagvårdspersonalen under två workshoppedagar i juni pröva på att göra naturstigar för dagisgården, använda nyttoväxter i undervisningen och tillreda mat på trängia.

Projektet har fått finansiering från Utbildningsstyrelsen och fortgår under hela 2017. **Synnöve Andersson** fungerar som projektledare.

Projektnytt inom biosfärområdet

Tvåspråkig gymnasiekurs om biosfärområdet

Syftet med projektet Vi-Me är att testa nya språkliga gränsöverskridande samarbetsområden inom ramen för den nya läroplanens tematiska samarbetsområde "Hållbar utveckling och globalisering". I projektet utvecklas gemensamma strategier, inlärningsmaterial, inlärningsmetoder, bedömningskriterier och bedömnings sätt, samt en gemensam kursbricka. Detta tar projektet fasta på genom att skapa kreativa inlärningsmiljöer med besök i Skärgårdshavets biosfärområde.

Texten nedan är skriven av de gymnasister som under våren 2017 deltagit i kursen *Förändring - studier i Skärgårdshavets biosfärområde*.

Gymnasieklasserna tillsammans på Sjlö

Pargas svenska gymnasium och Paraisten lukio bedriver sedan ett år tillbaka ett samarbete där bl.a. vissa kurser är gemensamma. Syftet med dessa kurser är att, förutom att kunna erbjuda kurser som är något utanför det "vanliga", att även öka kontakterna till den andra språkgruppen. Huvudprincipen är att man skall kunna tala sitt eget språk, men sträva till att även förstå det andra språket. Förstår man inte skall man fråga, och då kan någon annan säkert förklara.

Enligt den nya läroplanen skall gymnasierna erbjuda temakurser där ämnesövergripande helheter, samarbete och digitala kunskaper sätts i fokus. PSG och PL håller på att utarbeta en temastudiehelhet på tre olika kurser i vilka Skärgårdshavets biosfärområde, hållbar utveckling och tvåspråkigt samarbete betonas. Området och läroämnena varierar från kurs till kurs så att studiehelheten kan erbjuda något för varje studerande. Dessa kurser kommer att utgöra en skärgårdsprofilering för våra gymnasier i skärgårdsstaden Pargas.

Den första av dessa kurser är "Förändring - studier i Skärgårdshavets biosfärsområde" - Undersökande projektarbete med hjälp av digitala arbetssätt (TS2) - där vi tisdagen den 5:e april gjorde en utfärd till Sjlö, som var ett utmärkt val för att köra igång en kurs som handlar om skärgårdsnaturen och människan i skärgården.

På Sjlö fick de studerande ta del av information om kursen, en presentation om Skärgårdshavets forskningscenter som Turun yliopisto driver på ön samt en rundvandring och guidning vid kyrkan. Kursdeltagarna utförde olika uppgifter på ön bl.a. spelade in videosnuttar, tog bilder och bekantade sig med varandra. Kursen fortsätter nästa vecka och då får deltagarna presentera sina projektplaner för gruppen. Kursen avslutas med ett seminarium i slutet av maj där alla alster presenteras - det kan handla om filmer, konstverk, presentationer, fotografier eller kombinationer av dessa.

"Sjlö har den vackraste naturen som finns, jag har aldrig sett finare. Vart man än gick fick man se nya saker och njuta av tystnaden, det var som om tiden hade stannat och som om jag var den enda som gick framåt".

Projektet förverkligas i Pargas svenska gymnasium och Paraisten lukio. Projektet finansieras av Utbildningsstyrelsen. Projektiden är 2015-2017.

Mathantverk

Mathantverksdagar på Storfinnhova gård i Kimito i april

För första gången har det ordnats mathantverksdagar i Finland. För arrangemangen stod projektet Kustens mat, ett finlands-svenskt projekt i samarbete mellan regionerna Nyland, Åboland, Åland och Österbotten. Projektet vill lägga grunden för ett nätverk för mathantverkare i hela Finland och på så sätt sammanföra erfarenheter och kunskap i hantverksmässig livsmedelsförädling. Förutom mathantverksdagar ordnar projektet även utbildningar i mathantverk och de öppna Finska Mästerskapen i Mathantverk.

Genom mathantverksdagarna ville projektet nå ut till mathantverkare och andra matintresserade. Programmet under mathantverksdagarna bestod av företagsbesök och föreläsningar av bland andra **Margot Wikström**, bärödlare och mathantverkare från Tack-ork gård i Nagu, samt **Eva Johansson**, krögare på Pensar Syd i Nagu. Även måltiderna var en del av programmet, då det bjöds på mathantverksprodukter och lokala råvaror så långt det var möjligt.

Matglädje i Houtskär

Säl, skräpfisk, kändiskock, kocklandslag, ölprovning och lufttorkat kött. Lördagen den 19 augusti lönar det sig att ta alla färjorna och komma ut till Houtskär. Då fylls hela centrum av lokalproducerad mat och dryck på *Matglädje i Houtskär*. Det är de driftiga Houtskärborna själva som igen tagit initiativet till evenemanget, som stöds av Pargas stad och närmatsprojektet. Tillsammans har vi planerat och pusslat ihop programmet som i år har speciella nyheter såsom sälkött och skräpfisk. Båda två finns det gott om i vår skärgård. Naturligtvis presenteras mycket skärgårdsmat av alla de slag på Matglädje i Houtskär. Gästkocken **Nils Molinder** från Sverige presenterar östersjöfisk och tillreder läckerheter till publiken. Han deltar också i juryn när bästa produkt utses.

Genom projektet har jag jobbat med att få lite mera festivalstämning över evenemanget. Att det ska vara mera än en marknad. Vi har ett digert program med underhållande uppträdanden på scenen under hela dagen. Med detta vill vi ge publiken möjlighet att stanna kvar hela dagen. Projektet *Mera närmät i Egentliga Finland* verkar inom och i samarbete med Biosfärområdet.

Text: **Margot Wikström**, Mera närmät i Egentliga Finland

Projektet förverkligas genom programmet för utveckling av landsbygden i fastlandsfinland 2014 – 2020 och finansieras av Egentliga Finlands NMT-central och kommunerna i Egentliga Finland

Mathantverk

Föreningen för Mathantverk i Finland rf.

"Mathantverk skapar unika produkter med rik smak, hög kvalitet och tydlig identitet. Dessa tillverkas av i huvudsak lokala råvaror som förädlas varsamt, i liten skala och ofta på den egna gården. Kännetecknet för mathantverk är att människans hand och kunnande är med i hela produktionskedjan. Detta ger hälsosamma produkter utan onödiga tillsatser, produkter som går att spåra till sitt ursprung. Mathantverket lyfter fram mat med tradition, vidareutvecklar metoderna och skapar innovativa produkter"

Det här är den nordiska definitionen för mathantverk som utvecklats av Eldrimner. Föreningens syfte är att utveckla och befrämja mathantverket i Finland i enlighet med Eldrimners definition.

Vill du vara med och främja mathantverket i Finland?

Bli medlem i den nygrundade föreningen för mathantverk i Finland. Föreningen fungerar som ett intresseorgan för de redan etablerade mathantverkarna och som en knutpunkt för alla med intresse för mathantverk. Genom att sprida information, delta i arrangemangen av utbildning, stöda nätverkandet bland mathantverkare och bidra till att synliggöra mathantverkarna så främjar man förutsättningarna för mathantverkare i Finland.

Vill du eller din organisation bli medlem?

En fritt formulerad medlemsansökan kan skickas till föreningens sekreterare Katja Bonnevier, katja.bonnevier@pargas.fi. Den skall innehålla namn, ort och kontaktuppgifter. Meddela gärna ifall ni är mathantverkare. Medlemsavgiften är 20 euro/år

Föreningen håller er uppdaterade om dess verksamhet via Facebook-sidan **Mathantverk i Finland**.

Mera info om utbildningen för mathantverkare och om FM i mathantverk: <https://www.novia.fi/kustensmat/>

Styrelsens medlemmar

Mats Nurmio, Åboland, ordf., mats.nurmio@kimitoon.fi, tel .0400 539 179
 Daniel Löf, Österbotten, daniel@jacobstads.fi, tel. 044 7311082
 Agneta Willhelms, Åland, agneta.w@aland.net, tel. 045 73823083
 Pontus Berglund, Nyland, janpberg@gmail.com, tel. 040 5317451
 Eija Lamsijärvi, Åboland, kassör, eijalamsij@gmail.com, tel. 0400 566739
 Harriet Strandvik, Åland, harriet.strandvik@gymnasium.ax, tel. 045 73451039
 Katja Bonnevier, Åboland, sekr., katja.bonnevier@pargas.fi, tel. 040 3562655

Konferensen EuroMAB 2017

Biosfärskunskap och vår i Sarlat

Den 3-7 april 2017 deltog Skärgårdshavets biosfärområdes båda koordinatörer **Katja Bonnevier** och **Pia Prost** i konferensen EuroMAB i biosfärområdet Dordogne i södra Frankrike. Konferensen arrangeras vartannat år. Med på resan var även ordförande för biosfärområdets styrgrupp, överinspektör **Sanna Kipinä-Salokannel** på NMT-centralen, samt **Tiina Törmänen**, studerande vid Åbo Akademi. Tiina Törmäns deltagande finansierades genom ett understöd från Svenska Kulturfonden. Från Finland deltog även **Timo Hokkanen**, koordinator för Norra-Karelen biosfärområde.

Tiina, Pia och Katja vid floden Dordogne

Presentation av Gäddan och gänget

Konferensen hade lockat mer än 250 deltagare från biosfärområden kring hela norra halvklotet. Under den första konferensdagen deltog även över 150 representanter från det lokala samhället, det omgivande biosfärområdet samt både lokala och nationella beslutsfattare och tjänstemän.

Share your story

Under första dagens plenum fanns insatt programpunkten "Share your story", där representater från 13 olika biosfärområden hade blivit utvalda att berätta om hur de kommunicerar ut sitt budskap. Varje biosfärområde fick endast tre minuter till sitt förfogande, så alla var tvungna att noggrant välja både sitt tema och det sätt man presenterade det på. Skärgårdshavets biosfärområde blev, på basen av ansökan, utvalt att presentera sitt arbete kring hållbar utveckling inom dagvården med konceptet Gäddan och gänget. Berättelsen blev mycket väl mottagen, och gäddan som konferensdeltagare väckte både intresse och munterhet – en riktig icebreaker, vilket alltid är en klar fördel att ha med på konferens.

Sarlat i södra Frankrike © Sanna Kipinä-Salokannel

Konferensen EuroMAB 2017

Biosfärområde – Qu'est-ce que c'est? På konferensresa i Frankrike

Har du någonsin funderat på hur det skulle se ut i ett område där människor lever i harmoni med en unik natur och med varandra enligt principerna för hållbar utveckling och med respekt för traditioner och kultur? Och tänk om allt detta även skulle främjas av Unesco och ha som stöd ett internationellt nätverk som består av likasinnade områden runt om i världen, som även de arbetar för hållbar utveckling av kultur, natur och ekonomisk verksamhet?

Jag har goda nyheter, det finns redan ett sådant område och det finns närmare än vad du tror! Området heter Skärgårdshavets biosfärområde och det består av skärgårdsområdena i Pargas stad och Kimitoöns kommun och är beläget mellan Åland och Åbo, Pargas och Kimitoön. Av de största ösamhällena ingår Nagu och Korpo och därtill otaliga mindre öar och holmar och vida havsområden i Skärgårdshavets biosfärområde.

© Tiina Törmänen

I mitten av biosfärområdet ligger Skärgårdshavets nationalpark. Biosfärområdet omfattar dock inte bara havsområden, öar och holmar, utan också alla människor och djur som bor i eller besöker området. Till denna del skiljer sig biosfärområdet avsevärt från till exempel naturskyddsområdena.

Skärgårdshavets biosfärområde är en del av programmet Man and the Biosphere (MaB) inom Unesco som globalt omfattar 669 områden med unik natur och kultur. MaB är uppdelat i mindre regionala eller tematiska nätverk. Till exempel fungerar nätverket EuroMaB i Europa och Nordamerika.

Det var inte länge sedan som inte heller jag visste nästan någonting om biosfärområdena. För ett par månader sedan när jag höll på och skrev min pro gradu-avhandling om företagens hållbarhetskommunikation råkade jag se ett meddelande från min lärare där en studerande bjöds på möjlighet att följa med till en internationell konferens EuroMab till Frankrike. Jag nappade på och skickade in en ansökan.

När jag har jobbat med min gradu har jag blivit allt mer intresserad av frågor som rör hållbar utveckling och allt mer oroad för hur det går för vårt jordklot om vi inte snart börjar agera tillsammans, till exempel i frågor som rör klimatförändringen. Därför var jag alltså mer än villig att följa med till denna konferens där jag skulle få ta del av tankar kring hur hållbar utveckling främjas i olika länder. Till min överraskning blev jag vald att delta i konferensen! Jag var väldigt glad, men en kort stund tänkte jag vad har jag, studerande i marknadsföring, att göra där, vad har jag nu riktigt gett mig i på...

Text: **Tiina Törmänen**

Läs hela reseberättelsen på biosfärområdets hemsida!

Skärgårdshavets Vinterträff 2017

Skärgårdshavets Biosfärområde ordnar årligen en vinterträff för att skapa kontakter och kommunikation mellan skärgårdsaktörer som verkar för en hållbar utveckling och skärgårdens företag och invånare. Ett betydande syfte för vinterträffen är att skapa ett nätverk av skärgårdsaktörer, som alla kan bidra med viktiga pusselbitar för att främja en ekonomiskt, ekologiskt och socialt hållbar utveckling. Dessutom vill man öka kunskapen hos allmänheten om Skärgårdshavets natur, med dess komplexa ekologiska system. Vinterträffen ger samtidigt en möjlighet åt flera att ta del av biosfärområdets verksamhet.

Vinterträffens tema för år 2017 var "Hållbart företagande". Det är ett tema som starkt berör turismen i skärgården, men även annan företagsverksamhet. Programmet behandlade såväl varumärken och hållbarhetsredovisning för företag som ambassadörskap och marknadsföring med hjälp av volontärer. För tillfället är det få företagare i skärgården som har någon hållbarhetsmärkning och speciellt inom turismen verkar det vara av växande betydelse. Vi bekantade oss med olika märken och program som nyttjas av företag inom turism. Programmet var intressant och väckte mycket diskussion hos det sextiotal deltagare i Kasnäs i Kimitoöns kommun. I år hade vi besök från två olika biosfärområden, Norra-Karelen och Vänerns skärgård, samt från ett kandidat område, Päijänne.

Årets vinterträff den 3 mars var välbesökt med ett sextiotal deltagare.

Lotta Nummelin från Östersjöfonden berättade om hållbarhetsredovisning för företag.

Forum för skärgårdsforskning

Vårens Forum för Skärgårdsforskning, som ordnades fredagen den 2.6 i Skärgårdscentrum Korpoström, presenterade forskning och kunskap om både traditionell och ny matkultur. På bilden demonstrerar **Monica Aaltonen** från Aspö hur man filear abborre och får bort vartenda ben.

Forum för skärgårdsforskning arrangeras i samarbete med Skärgårdsinstitutet vid Åbo Akademi.

Aktuellt på Skärgårdscentrum Korpoström

Centrets hemsida hittar du på skargardscentrum.fi

Skärgårdscentrum Korpoström är ett centrum för vetenskap, konst och kultur med uppdrag att behandla människans förhållande till skärgårdsnaturen – historiskt, i nutid och framtid. Skärgårdscentret erbjuder gästhamn och högklassiga konferensutrymmen för seminarier, konferenser och privata tillställningar i en naturskön miljö invid Skärgårdshavets Nationalpark.

Biosfärområdet ingår, tillsammans med bland andra Forststyrelsen, Åbo Akademi, Pargas stad, Korpo Kulturgille och lokala konstnärer, i skärgårdscentrets programutskott.

Knattelabbet öppet fram till mitten av september

I Knattelabbet får barn och nyfikna vuxna lära sig om olika arter som bor i Östersjön. titta på djuren som bor på havsbotten genom mikroskåp och ta vattenprover på olika ställen i hamnen. Här kan barn och unga under handledning studera det marina livet med utrustning som finns i ett riktigt laboratorium. Precis som resten av Korpoström kombinerar även Knattelabbet konst och vetenskap - barnen får måla det de har sett och lärt sig, både i Knattelabbet och på de andra utställningarna i skärgårdscentret.

Knattelabbet är öppet dagligen fram till skolstarten, där-
efter kan det vara bra att kontrollera labbets öppethåll-
ningstider på skärgårdscentrets hemsida. Dagensgrupper
och skolklasser kan boka in ett besök fram till mitten av
september.

Knattelabbet fick sin början inom Leader-projektet "Vårt
Skärgårdshav", som drevs av föreningen Finlands Öar rf
(FÖSS) i samarbete med Skärgårdshavets biosfärområde.

*Knattelabbet förverkligas i år av ÅA/marinbiologi, Skär-
gårdscntret Korpoström/Sunnan, Skärgårdshavets bio-
sfärområde och Forststyrelsen, med bidrag från Brita Ma-
ria Rehnlunds stiftelse och en avlönad praktikant vid ma-
rinbiologin vid Åbo Akademi.*

© Malin Ekblom

Aktuellt på Skärgårdscentrum Korpoström

Nya vyer – Victor Westerholm i skärgården

Den kända målaren Victor Westerholm (4.1 1860-19.11 1919), som barn kallad Axel, föddes i Åbo och tillbringade en stor del av sitt liv på Åland. Ändå har han en stark koppling till Nagu som alltför ofta förbigås: hans föräldrar och i stort sett alla förfäder så långt tillbaka man kan se var Nagubor, och han vistades ofta som barn och ung i Nagu, bl.a. hos sin mormor och andra släktingar. Då han som ung behövde pengar till sina studier bl.a. utomlands ställde några Nagubor upp, vilket kan ha haft en avgörande betydelse för hans fortsatta lysande karriär.

Hans släktträd visar att han har rötter i många delar av Nagu: Gytja, Käldö (Westergård), Laggarnäs (Östergård och Södergård), Kirjais (Östergård), Hangslax (Westerby), Haverö (Östergård), Antböle (Östergård), Jälist (Östergård), Risis (Grevas). Hans mor hette Maria Andersson och fadern Viktor Westerholm. Då fadern dog redan i augusti 1860 gifte modern om sig med en annan Nagubo: Karl August Mattsson. Det är framförallt tiden 1860-1880 som är intressant för dagens Nagubor. Det var hans mormor Maria Henriksdotter (Maja Stina) i Antböle och på Ernholm som lärde honom läsa, och hans allra första teckningar i skolan hade ofta Nagu-motiv, liksom de första riktiga tavlorna. Han besökte som barn och ung också andra släktingar i Nagu.

Källa:

Aimo Reitala: "Victor Westerholm" (väitöskirja 1967), WSO
Rune Franzén: släktutredning 2014

**Konstutställningen är öppen till
den 31.8.2017, alla dagar kl. 11-18**
Övriga tider per beställning:
info@skargardscentrum.fi

Inträde:

5€/person, barn under 12 år gratis
grupper inkl. guidning 7€/person

Guidning beställs på numret
040 730 5735, Anna Franzén

Andra aktuella utställningar i Skärgårdscentret

- **Nobelpristagaren Ragnar Granits liv och forskargärning**

Under tiden 1.7.2017 – 30.4.2018 visas en jubileumsutställning om Korpobördige professor Ragnar Granit (1900-1991) som för 50 år sedan erhöll Nobelpriset i medicin eller fysiologi. Utställningen fångar en forskares arbete internationellt med sommarhemmet i Korpoström som viktig förankringspunkt och inspirationskälla.

Ett festseminarium för allmänheten ordnas den 1.7.2017.

Anmälan till symposiet på adressen *ragnargranit50@gmail.com*.

- **Gyltö fort 50 år**

Utställningen, som sammanställts av Johanna Pakola, visas under tiden 3.7 – 15.10.2017

Flaggning med Skärgårdshavets biosfärområdes flagga - nu också möjligt för andra än kommunerna

Ni har väl lagt märke till biosfärområdets vackra vajande flagga? Hösten 2014 introducerades en flagga för Skärgårdshavets Biosfärområde i Åboland.

Det är nu möjligt att ansöka om tillstånd om att få flagga med biosfärområdets flagga inom biosfärområdet. Ansökan skickas till koordinatör för biosfärområdet och behandlas sedan av biosfärområdets styrgrupp. I ansökan skall man beskriva flaggningsplatsen och på vilket sätt platsen kan ses som en allmän plats och bidrar till att synliggöra biosfärområdet i regionen.

Den som får tillstånd står själv för kostnaderna för flaggan, samt för en skylt som beskriver vad Skärgårdshavets biosfärområde är.

Kontakta koordinatörerna för mer information!

**Prenumerera på prisbelönta
tidskriften Skärgård!**

**Fyra nummer/år kostar 46 euro.
Prenumerera genom att gå in på
www.skargard.fi eller kontakta
anita.julin@abo.fi**

Foto: Lennart Söderlund

Utställningar lånas ut

Utställningen **Under Ytan** (övre bilden) har kommit till som ett resultat av ett samarbete mellan Skärgårdshavets Biosfärområde, Åbo Akademi och Åbolands Fiskarförbund. Den består av sju rollup-planscher och den presenterar undervattensnaturen, fisket som näring och biosfärområdet.

Skärgårdens Fårnäring (nedan) skapades under projektet KNOWSHEEP. Den består av roll-up planscher, skyltar, ullprov och hantverk.

Kontakta Katja Bonnevier eller Pia Prost om ni vill låna någon av utställningarna!.

Leader-gruppen

I samma båt - samassa veneessä

När ni har idéer om utvecklingsprojekt, så var gärna i kontakt med Leader-kontoret. Via Leader kan man numera även söka projekt som berör utvecklande av fiskerinäringen.

I samma båt samassa veneessä

För Leader-gruppen arbetar verksamhetsledaren **Emil**, projektrådgivaren **Hanna** och fiskeriaktivatorn **Maria**. Personalens kontaktuppgifter finns på webbsidan: <http://www.sameboat.fi>

Möte i Norges kandidat område Nordhordland

På Nordhordland har man långa anor av hedbränning, något som även Forststyrelsen kunnat dra nytta av när man planerat bränning på öarna i Skärgårdshavets Nationalpark.

NordMAB är ett delregionalt nätverk inom programmet Människan och Biosfären som syftar till att stärka samarbete och kunskapsutbyte mellan biosfärområden som finns på jordens allra nordligaste områden.

NordMAB 2016 hölls i Norges första kandidat område Nordhordland utanför Bergen. Området är intressant eftersom det bland annat innefattar det stora oljefältet Troll, Norges största utsläppare av drivhusgaser.

Katja Bonnevier och Pia Prost deltog i mötet i Norge. Mötet inkommande höst kommer att hållas på Mön, som i mitten av juni blev utsett till Danmarks första biosfärområde av UNESCO.

Läs mer om NordMAB på www.nordmab.com

Skärgårdens evenemang på nätet

Pargas • pargas.today

Kimitoön • www.visitkimitoon.fi/evenemang

Biosfärområdets Periodic Review 2005– 2015

Biosfärområdets tioårsrapport till UNESCO fick med beröm godkänt. Rekommendationerna som ges av den rådgivande kommittén har gått vidare för godkännande till huvudorganet ICC vid Unescos MAB-program.

Arbetet inom Skärgårdshavets biosfärområde fortsätter alltså med förnyad kraft under de påföljande 10 åren!

Archipelago Sea Area Biosphere Reserve (Finland). The Advisory Committee welcomed this very detailed second periodic review report for the site established in 1996. The Advisory Committee appreciated the review of the boundaries of the biosphere reserve to expand the transition area, which now includes about 3,500 residents. The Advisory Committee furthermore appreciated the yearly action plan which is reviewed by the steering committee, as well as the activities deployed to engage more residents, including activities aimed at promoting new economic opportunities in relation to the biosphere reserve. The Advisory Committee also noted with appreciation the changes implemented in relation to the reorganization of local government structures in Finland, which appears to have resulted in a better embeddedness of the biosphere reserve within these structures and a more important role for the municipalities. It also noted that linkages of cooperation have been extended through the Pro-Archipelago programme.

Finally, the Advisory Committee commended the approach taken to include local knowledge in the management and learning/research functions of the biosphere reserve, as well as the inclusion of recently arrived immigrants (refugees). It also noted the difficulties in maintaining the budget determined every year and requested the authorities to provide more information on the source of income in the coming years.

The Advisory Committee considered that the site meets the criteria.

Ge en gåva och stöd en livskraftig skärgård!

Boende, miljö och näring i yttre skärgården

Hyllningsadresser och kondoleanser finns tillgängliga i banker och blombutiker i Åboland. Kolla in hemsidan:

www.abolandsskargardsstiftelse.fi

info@abolandsskargardsstiftelse.fi

ordförande Bengt Backman, tel.0400 536 036

sekreterare Katja Bonnevier, tel.040 356 2655

Skärgårdshavets Biosfärområde - en balans mellan människa och natur

En balans mellan människa och natur

Skärgårdshavets biosfärområde inrättades år 1994. Biosfärområdet har ingen laglig status och begränsar ingen mänsklig aktivitet. Den består av Skärgårdshavets nationalpark och skärgårdsområden kring den. Dess yta är 5400 km² varav 4580 km² är vatten. Inom biosfärområdet bor idag ca 3500 personer av vilka majoriteten har svenska som modersmål. Biosfärområdet vill genom sin verksamhet stödja en ekonomisk balans och trivsamt miljö på området genom en utveckling som värnar om värdefulla kultur- och naturarv. Såväl människans, som naturens roll är viktig. Verksamheten förverkligas av olika aktörer i regionen. En koordinator är anställd för att koordinera helheten. Biosfärområdeskontoret sköts av Pargas stad, Kimitoöns kommun och Egentliga Finlands NTM-central. Övriga partners är Forststyrelsen, Åbo Akademi, Åbo Universitet och Egentliga Finlands förbund.

KONTAKTUPPGIFTER

Skärgårdshavets Biosfärområde

Pargas stad, Näringslivstjänster
Handelsmansvägen 1, 21710 Korpo

www.skargardshavetsbiosfaromrade.fi

Facebook: ArchipelagoBiosphere

Twitter: ArchipelagoBios

Katja Bonnevier, koordinator
tel. 040-3562655
katja.bonnevier@pargas.fi

Tag kontakt!

Pia Prost, koordinator tf
tel. 050-3381710
pia.prost@pargas.fi

Glad sommar!

PARGAS
SKÄRGÅRDSSTADEN

PARAINEN
SAARISTOKAUPUNKI

Egentliga Finland
Närings-, trafik- och
miljöcentralen